

Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit

Heli Simola

Venäjän pitkään valmisteltu WTO-jäsenyys on nyt ollut voimassa kohta kaksi kuukautta. Jäsenyyden myötä Venäjä sitoutui mm. alentamaan useita tuontitullejaan sekä eräitä vientitullejaan, avaamaan palvelusektoriaan ulkomaisille toimijoille sekä noudattamaan kansainvälisiä käytäntöjä ulkomaankaupassaan. Kuten oli odotettavissa, jäsenyys ei ole aiheuttanut suuria välittömiä vaikutuksia Venäjän ulkomaankauppaan tai talouteen. Suuri osa Venäjän WTO-sitoumuksista tulee voimaan vasta useamman vuoden siirtymäajan jälkeen. Lisäksi useita jäsenyyteen liittyviä lainsäädäntömuutoksia on tehty Venäjällä jo vähitellen jäsenyysneuvottelujen edetessä. Pidemmällä aikavälillä WTO-jäsenyys voi kuitenkin tukea Venäjän talouskehitystä markkinoiden avautuessa ja kilpailun lisääntyessä.

Venäjän WTO-jäsenyys on myönteinen askel myös Suomen kannalta. Venäjä on yksi Suomen suurimmista kauppakumppaneista, joten jäsenyyden mahdollistama kaupan esteiden väheneminen on tärkeää suomalaisille yrityksille. Venäjän-kaupassa toimivat yritykset ovat perinteisesti nostaneet suurimmiksi ongelmiksi kaupankäynnissä mm. tullauskäytännöt ja byrokratian, joiden kohentamiseen WTO-jäsenyys tähtää. Lisäksi Venäjä on sitoutunut laskemaan monien Suomen kannalta tärkeiden tuotteiden, kuten useiden elintarvikkeiden, paperituotteiden sekä koneiden ja laitteiden tuontitulleja. Alemmat tuontitullit voivat lisätä Venäjän tuontia ja siten kasvattaa suomalaisten yritysten kohtaamaa vientikysyntää. Alemmat raakapuun vientitullit puolestaan voivat vähentää suomalaisten Venäjältä puuta tuovien yritysten raaka-ainekustannuksia. Venäjän palvelusektorin avautuminen taas tukee palveluiden kauppaa sekä ulkomaisia investointeja.

Jäsenyyden myönteisten vaikutusten toteutuminen niin Venäjän kuin Suomenkin kannalta riippuu kuitenkin paljon siitä, miten Venäjä käytännössä toteuttaa sitoumuksiaan. WTO-jäsenyyden voimaantulo on herättänyt Venäjällä runsaasti huolta kotimaisten yritysten kyvystä sopeutua kiristyvään kilpailuun. Tuoreimpien kyselytutkimusten mukaan kansalaisten yleisimmin odottama vaikutus jäsenyydestä on kotimaisen tuotannon supistuminen ja työpaikkojen väheneminen. Yritykset ja kansanedustajat vaativat valtiolta erilaisia tukitoimia yritysten selviytymisen turvaamiseksi erityisesti herkimmillä aloilla, kuten maataloudessa, elintarvike- ja tekstiiliteollisuudessa sekä koneenrakennuksessa. Venäjällä onkin jo listattu toimenpiteitä, joilla kotimaista teollisuutta voidaan tukea myös WTO-jäsenyyden voimaantumisen jälkeen. Valtion hankinnoissa voidaan suosia kotimaisia yrityksiä, maatalouden suoria tukia aiotaan muuttaa WTO-säännöksiä vastaaviksi ja yritysten viennin avuksi kaavaillaan tukea rahoitukseen ja markkinointiin.

Venäjän kauppakumppaneita ovat kuitenkin huolestuttaneet sen muuttamat WTO-sitoumuksiin nähden ristiriitaisilta vaikuttavat toimet. Venäjä on mm. määrännyt autoille kierrätysmaksut, joiden arvioidaan käytännössä heikentävän tuontiautojen kilpailuasemaa. Vastaavaa maksua kaavaillaan myös maatalouskoneille. Lisäksi Venäjä nosti heti jäsenyytensä astuttua voimaan eräiden paperilaatujen tuontitulleja jäsenyys sopimukseen kirjattuja sidontatasoja korkeammalle vedoten WTO-asiakirjoissa olleeseen tekniseen virheeseen. Venäjän toimet ovatkin jo herättäneet

epäilyjä maan todellisesta sitoutumisesta vapaampaan kauppaan. Nimellinen jäsenyys ei kuitenkaan riitä Venäjälle WTO-jäsenyydestä saatavissa olevien hyötyjen saavuttamiseksi.

Niin ulkomaiset kuin venäläisetkin yritykset ovat nostaneet yhdeksi tärkeimmäksi Venäjän kilpailukykyä haittaavaksi tekijäksi maan heikon liiketoimintaympäristön. Korkea tullimuurikaan ei auta paikallisia yrityksiä, jos korruptio, raskas byrokratia ja muut liiketoimintaympäristön ongelmat aiheuttavat yrityksille kohtuuttomia lisäkustannuksia ulkomaisiin kilpailijoihin verrattuna. WTO:n jäsenyysprosessissa tehdyt uudistukset tarjoavat hyvän pohjan jatkaa liiketoimintaympäristön kehittämistä edelleen. Siten Venäjä voi parhaiten hyödyntää WTO-jäsenyyden tarjoamat mahdollisuudet talouskehityksensä tukemiseen.

Heli Simola
ekonomisti
Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos BOFIT

Nro.		Kirjoittaja
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla <i>Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö</i>
25/2012	15.6.2012	Itämeri ei puhdistu itsekseen <i>Anne-Mari Virolainen, kansanedustaja, Kokoomuksen eduskuntaryhmä</i>
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri <i>Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko</i>
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa <i>Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö</i>
4/2012	27.1.2012	Itämeren suojelua vai politiikkaa? <i>Heli Saavalainen, toimittaja, Helsingin Sanomat</i>
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön <i>Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs</i>
19/2011	2.12.2011	Itämeri, historia ja Turun yliopisto <i>Keijo Virtanen, rehtori, Turun yliopisto</i>
18/2011	25.11.2011	Merenkulun merkitys ja haasteet merellä <i>Olof Widén, toimitusjohtaja, Suomen Varustamot ry</i>
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet <i>Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama</i>
5/2011	2.9.2011	Tilannetietoisuutta yli rajojen <i>Veli-Jukka Pennala, komentaja, kontra-amiraali, Merivoimat</i>
3/2011	19.8.2011	Tekoja Itämeren hyväksi <i>Juho Savo, maakuntajohtaja, Varsinais-Suomen liitto</i>
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia <i>Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön puheenjohtaja</i>